

Emnenr. 2

Fylke:

Tilleggsspørsmål nr.

Herad:

Emne:

Bygdelag:

Oppskr. av:

Gard:

(adresse):

G.nr. 99.

Br.nr. 1.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Svarspørsmål av høi:

Reistransporten på gårdene har i dagda i dag, foregår for det meste med hest og høivogn. Reivognene kom ikke i bruk her oppå før omkring 1900 tallet. Og mange har ikke hatt det sløgt for seg.

Enkeltet tenker den gamle tjørdomingen „Kinnogel-Slede“. Og mange tenker lang-arnskjerre. På de mindre tenk, var de ikke har hest selo, så bærer de inn høiet i bøv. Skal tenker de ett reip og legger høiet i, og tar leira på ryggen. Dermed man har utplatter, eller ett stykke med platteland langt fra gårdene, så har man som regel en ut-lie som vi kaller, og har inn høiet der. Når de prøver kammer, så tjører man høiet hjemme. For i tiden var det mest tenkt og tjører høiet med reip, når man skulle heste. Enkeltet steder tenker det ennt. Skal for det meste tenker vi slapp reip, og tjører i samme høiet med. Videre tenker vi høigaffel og henger høiet opp i hestene med:

Når man lojer en høibør, så kjemmer man i summen høiet med en rive. Først legger man tobelt ett rep, og legger det helst i en bakke, for da er det lettere og kamme opp med bora. Så tar man kjemmer, og legger i repet, til man synes bora blir stor nokk. Sidan pletter man sig fram for bora, og tar den ene eller begge hendene innan, over sin replikke. Så tar man sumpendur over en akilla, og risser sig opp og går med bora. En del tar repet over hodet når de skal leve høi, men det er ikke so godt. Når man er ferdig til å bore høi, så hjelpst de ofte hinandre med å kamme opp. Da står hjelpesmannen bak bora, og tar i under og letter opp bora når den andre reiser sig for å gå. Det hunder, når de slo ~~gjør~~ i utendring, att de måtte frakte høiet i "Dyner" Lekkedyner, sommen patt av 3 og 4 sekker etter som behov stor en vilde ha den. Når so dyner var fylt med høi, så tradd man i en snor eller heije tråd i toppen på dyner, si ikke høiet skulde renne ut. Hvis det var utfor bakke so trillet en ofte ut over høidyna. Men fri flatt lende, eller i mot bakke so leir man den i rep, i likhet med en vau lig høi bora. Det hunder att de frogtes høi på setene ved å leire en bora mellom sig. Denne boren er laget av to staurer og over slatt fire tre fri tvort over staurene i jgen. En høi bora til en voksne mann, veier omkring 35 til 40 kg.

fra Setrene og utlæene kjørte og
 kjører man som regel hjemme høiet
 om vinteren med Slede. Vinter
 lasta er meget stor en (og ublasta),
 sommerlasta. Når vi kjører med Slede
 om vinteren, so kjører vi med oss 8 teuskur
 (teyokk) som er like lange som sleden.
 og 8 teuskur so lange som sleden er bred.
 Først legger vi på en teuske på en side av
 sleden, som vi kaller "Slo teuskura". Så lasta
 vi på høiet til lastet er stort nok. Da tar
 vi og legger på 4 teuskur i en side av lastet
 og 4 teuskur i en side av lastet. Så legger
 vi på for tungen på langs om på lastet,
 og holder den fast. Når det er gjort so tar vi
 3 tau (rep) og setter omkring lastet
 ett tau fram på og ett tau ^{er} på sleden
 og holder fast dem. Videre tar vi ett tau
 og setter rundt lastet på midten, som
 vi kaller skruer eipet. Dette reipet holder
 vi fast på den motsatte kanten av de
 andre, på er lastet ferdig for hjemme
 kjøringen. Såna som vi fester for ^{høi} lasta
 med, kaller vi for "forreip" (for er høi.)
 Ett høilast, vinter last, er som regel
 ca 2 - 250 kg. Det brukes bare 1 hest for
 høilasta både vinter og sommer.
 Ved fellesblatt, si hadde de dyrtast en lue
 med to like store rom i. Og da kjørte
 de like mange last i vert rom. Og
 når de bar inn ^{høiet} forst, so bar de
 like mange bærer i hvert
 rom. De kjører som regel høiet

hjem fra Setrene straks over Njttas.
Ja en del kjører hist hjem mellom
Tul og Njttas også. Men det er mere
skjelden.

Kond levering angår, så brukte de
å gå i samene for å pølle, således att de
blev med alle, som har kjøring fra
de samme kanten. Da kjører de for-
an, hver sitt stykke med hestene
for og ferite. Siden brukte de spade
og ^{trærke} trærke, som de måter opp
vinner med. Fra ca 70 år siden
så brukte de å binde på hestene
med de kallet for træg. Det var små
tre grender de balt fast til fittene
på hestene, for att demme ikke
skulle de trampe i gjennem snøen.
Her opppe i Vøzi sier vi for oss høi.
Her det noe jeg ikke svarer på,
så er det ting vi ikke har kjend-
skop til her opppe.

NORSK ETNOLOGISK MUSEUM
adr. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Detta är "Spingelpledo" (Lom of höjpledo.)

Fig. 1.

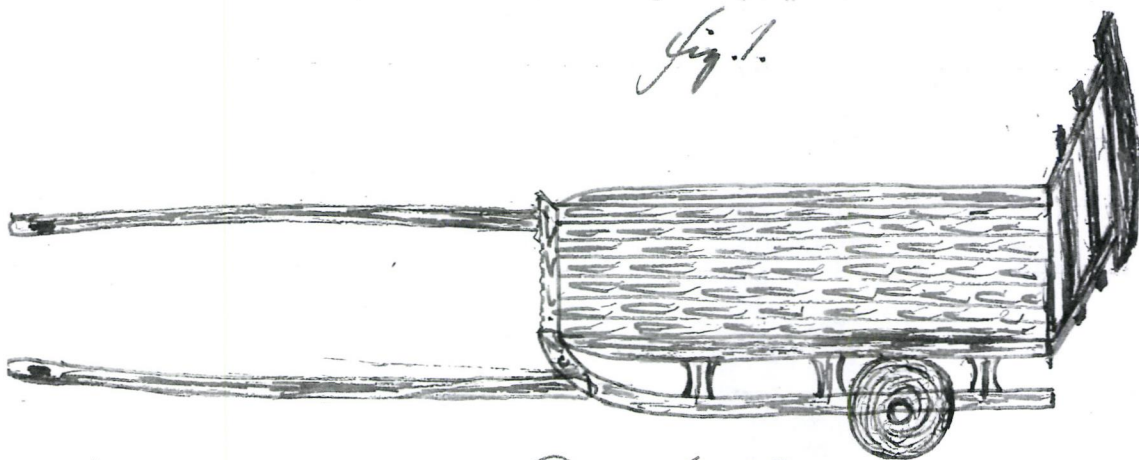

Fig. 2.
Langamokjuro. (Köikjuro.)

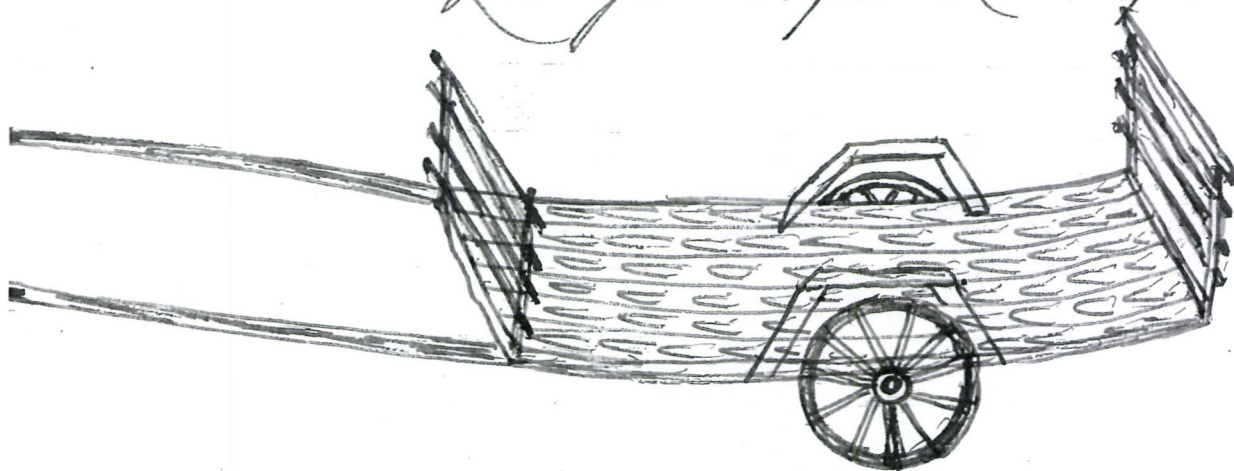

Fig. 3.
Fortaug. (Köitaug)

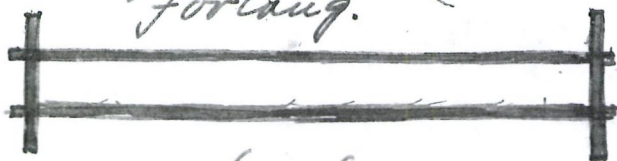
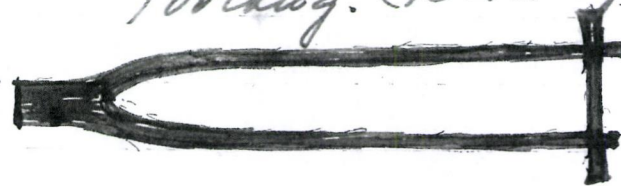

Fig. 4.
Fortaug. (Köitaug)

Sendas med ett par av en komplett set av langamokjuro, samt fortaug i två exemplar, och två förskjelliga typer.